

Kort Udsigt over Seminariets Historie

I Aaret 1808 den 1ste Juli tog Seminariet her sin Begyndelse ifølge de allernaadigste Reglement for samme af 2den Maj 1806, hvormed det af mig allerunderdanigst indgivne Forslag i enhver Henseende blev allernaadigst approberet. Fjorten Aar ere altsaa henvunden siden dette Seminariums Oprettelse. I denne Tid ere herfra dimitterede i alt 114 Seminarister; af disse have efter offentlig Examen 85 erholdt bedste Characterer Meget Duelig og 17 deraf med Udmærkelse. Med næstbedste Character: Duelig ere 25 dimitterede og med ringeste Character Beqvem 4. Af disse ere i alt 71 Befordrede, deraf i Ribe Stift 42 og i de andre Stifter 29, nemlig: i Aarhus Stift 17, i Aalborg Stift 6 og i Viborg Stift 5, i Fyhns Stift 1. Ved døden ere 7 bortgangne, og 1 ere med Directions Tilladelse, i Overensstemmelse med Reglementets § 25 udgaaet af Skolefaget.

side 1

Altsaa ere foruden dem, som iaar bliver dimitterede 35 Seminarister ubefordrede, hvilke i privat Conditioner vedblive at dyrke Skolefaget, indtil Vei maatte aabne sig for dem til faste Embeder, som Adskillige af dem forgjæves have ansøgt om. Iblandt de Befordrede ere 14 ansatte til faste Kjøbstæd-Lærere, nemlig: 2 i Ribe, 2 i Aalborg, og 1 i hver af følgende Kjøbstæder, Odense, Viborg, Aarhus, Skanderborg, Colding, Veile, Varde, Holstebro, Skagen og Frederikshavn.

side 2

Paa Grund af de fra Directionen aarlig til Cancelliet indsendte Indberetninger om de her holdte Examinea og sammes Udfald, har Seminariet haft den Ære og Glæde at modtage ei alene Bevidnelser om Cancelliets Velbehag, men ogsaa flere Gange Bekjendtgjørelser af allernaadigst Resolutioner, at Hs. Majestæt have med allernaadigst Tilfredshed erfaret Seminariets gode og hensigtsvarende Fremgang

Ofte har det og Behaget saavel Hs. Majestæt som det Høie Cancellie at vise allerhøieste og Høie Bevaagenhed ved at bidrage alt

mueligt til Seminariets Fremme, og at Bevilge, hvad dertil eftergjorte Forslag er bleven anseet nødvendigt og hensigtsmæssigt; Saaledes blev f. Ex. Seminarist Meedom paa Cancelliets Bekostning oversendt til Kjøbenhavn, og omtrent 1½ Aar underviist i det Gymnastiske Institut, hvorefter han i Aaret 1812 blev allernaadigst Beskikket til Lærer ved Seminariet i Gymnastik, Sang og flere Ting med samme Løn som de andre Lærere. Endvidere har Seminariet modtaget af Cancelliet de fornødne Penge til gymnastiske Apparaters Anskaffelse, til Indkjøb af et godt Positiv, samt et Mechanisk Apparat.

side 3

Til held for Seminariet og til Glæde for mig har jeg altid haft den Lykke at træffe gode Medlærer. I 9 Aar var min nuværende Svigersøn, Hr. Vilstrup, mig en duelig tro Medhjælper. Ved hans Befordring til Præsteembede betraadtes hans Plads af den værdige Hrr. Ussing, om hvis utrættelige Flid og Duelighed i sine Fag hans udgivne Lærebøger vidne.

Da han til Præsteembede Bortkaldtes, nød jeg atter den store Glæde, efter allerunderdanigste Ønske, igjen at have min Svigersøn Hrr Vilstrup, ei alene til Medhjælper og Medforstander for Seminariet, men ogsaa til Eftermand i Præsteembedet her.

side 4

Med rørt Hjerte erkjender jeg de saa ofte modtagne Naadesbevisninger, og føler derfor den dybeste Taknemmelighed imod Gud og Kongen, samt Cancelliet og de øvrige Høie Foresatte, som saa ofte have bidraget til mine Ønskers Opfyldelse.

Hvad Seminaristerne angaaer, som Tid efter anden her ere dannede, da have kuns saare Enkelte bedrøvet mig med en slet eller mindre god Opførsel. Mængden derimod har skjænket mig mange og sande Glæder ved deres Flid og gode Opførsel, ikke allene under Opholdet her, men ogsaa i de offentlige eller private Stillinger, hvor de siden ere komne, hvorom jeg er bleven forsikkret, ei alene ved de aarlige Attester, som enhver Semina-

rist er pligtig i de første 6 Aar hertil at indsende, og hvoraf mange ere fortrinlig gode, men ogsaa ved mangfoldige private Breve, der have Bevidnet Vedkommendes Tilfredshed med dem.

side 5

Især kunne følgende, der ei alene ved Examen, men ogsaa siden i deres nuværende Stillinger have udmærket sig, fortjene at anmærkes.

1. Forommeldte Seminarielærer **Meedom**, der ei alene i 8 Aar har tilbørlig forestaaet sit Embede her, men ogsaa ved sin i Trykken udgivne Anviisninger til Legemsøvelser har Beviist sin Duelighed i dette sit Hovedfag.
2. **Søren Vorde**, Skolelærer i Thye, er i sin Omegn en saare agtet Mand, og har af sin Amtsprovst, i det herfra udgivne Skolemagazin faaet følgende offentlig Vidnesbyrd: "Uden at ville undsætte Andre bør jeg Billigen nævne Skolelærer Vorde med Udmærkelse, saavel med hensyn til det egentlige Skolehold, som i Betragtning af, at at Børnene i hans Skole vænnes til Kurvefletning, Paparbejde, Bogbinderi, og anden nyttig Haandgjærning. Desuden har han dannet flere unge Lærer, som med Berømmelse have aflagt den Befalede Prøve; og som han har megen Interesse for Have-Anlæg, Befordrer han med Flid Træers Podning og Plantning, saavel i Bøndernes Haver i Sognet, som i Omegnen.
3. **Jens Dahl**, Skolelærer i Holstebro, har med varm Interesse for sin Skole, og med sin Blide og fornuftige Omgang i høi Grad vundet Præstens og Byens Yndest. Ogsaa han har i en ved Skolen værende liden Hauge anlagt en Træskole, og søger ved gratis Uddeling deraf at udbrede Frugttræers Opelskning der i Egnen.
4. **Andreas Schmidt**, Skolelærer i Østerlinnet bestyrer ikke alene sin Skole vel, men har og søgt at gavne ved Oversættelse at Seilers gudelige Samtaler, som herfra er i Trykken udgivet

side 6

Der kunne være flere at nævne med Hæder men disse anførte maae være nok til et lidet Beviis paa, at det paa Seminaristernes Dannelse her anvendte Arbejde ikke har været forgjæves

For at kunne ved Lærlingers Antagelse gjøre det bedste Valg, holdes her offentlig paa Seminariet den første Mandag i hvert Aars September med alle dem, som have anholdt om Antagelse, en Præliminair-Examen, hvorved der prøves deres Kundskab i Religion, Skrivning og Regning, deres Færdighed i Indenadslæsning, saa og deres Synge- og Catechiseer-Gaver, hvorefter da de Fortrinligste gives Løfte om Antagelse strax, eller i Fremtiden; thi sædvanligst ere de fleste Pladser i Forvejen optagne. Saaledes vare 15 tilstæde ved den nylig holdte Prøve i denne Maaned, men kuns Een af dem kunne strax antages formedelst ældre givne Løfter til 10 Andre, som nu til 1ste Octbr indtræde; af denne foreløbige offentlige Prøve spores den Nytte, at de Lysthavende søger saavidt mulig, Underviisning af en Duelig Seminarist, deels ved selv om Vinteren at holde Skole i smaa Distrikter, og sædvanlig har dette til Følge, at de Fleste kunne i 2 Aar faae den fornødne Dannelselse, hvilket igjen forarsager, at saamange desto flere kunne aarlig herfra Dimitteres

side 7

Foranførte er omtrent det Vigtigste, som jeg har anseet fornødent at Bemærke for at give de Høie Vedkommende en Idee om Seminariets Forfatning

side 8

Seminariet i Borris den 20 September 1820

Efterskrift

Ved den d. 20 og 21 Sept. holdte Examen blev 13 dimitterede; 8 med bedste Character og 1 deraf med Udmærkelse, 5 med næstbedste Character. I alt ere altsaa herfra dimitterede 192.

Af disse 93 med bedste Character og 30 med næstbedste.

Af de Udgaade blev 1 strax Befordret I alt ere altsaa 72 Befordrede og 47 ubefordrede, som have private Conditioner, deels som Substituter hos Skolelærer

Borris Præstegr. d. 28. Sept. 1820

Demitterede

181 Demitterede foruden nuværende Classe

Deraf 113 med bedste Character; 40 med næstbedste

26 Udmærkede

4 Beqvem